

concert solista, amb un protagonisme clar d'un instrument i l'explotació dels seus recursos tècnics, el *Divertimento per a quartet de corda* del gironí Miquel Sunyer i Bover (1959), escrit per encàrrec de Girona XXI, ens transporta a la música funcional i sense grans pretensions, «un exercici de música pura desenfadat, útil, clar, lúdic», en paraules del mateix Sunyer. Com les altres obres del disc, el mateix títol ens remet a un passat que no cal superar ni negar, sinó reinvertir. Sunyer utilitza el tema amb variacions, la forma *scherzo-trio-scherzo*, el cànon o el rondó per travar el discurs musical, però tant es permet crear noves sonoritats com utilitzar la ironia i el joc, sobretot en l'últim moviment.

Per a acabar, el *Concert per a clave i cordes* de Joan Carles Martínez Prat se situa en l'òrbita de compositors com Manuel de Falla, Robert Gerhard o Francisco Escudero, que van conrear el concert solista per a clavecí durant el segle XX i van recuperar aquest instrument per a la música contemporània. El clavecí solista manté un discurs virtuós al llarg dels tres moviments. Els títols poètics dels moviments –«Albarda», «Oratge» i «Reflex»– contrasten amb el caràcter més escolàstic dels títols de les obres, com també succeeix en el *Concert per a guitarra* i, en

menor mesura, en el *Divertimento*.

Aquesta primera mostra del projecte Girona XXI és un reflex de com Albert Llanas, Joan Carles Martínez Prat i Miquel Sunyer han superat el debat ja estèril entre tradició i modernitat. Músics i pedagogs en actiu, han sabut també trencar tòpics i acostar la música contemporània a les noves generacions d'intèrprets i estudiants, una tasca que comença a donar fruit en discos com aquest, enregistrat per joves talents del panorama musical català. Esperem que els següents volums de la col·lecció Girona XXI permetin continuar aquesta difusió, i que de mica en mica aconseguixin dissoldre la barrera que separa encara una gran part del públic de la música dita contemporània.

Marisa Ruiz

Una processó a través del temps

ROCA, Jordi.

Verges, la processó.

Arrels cap al futur.

Arola Editors.

Tarragona, 2007.

332 pàgines.

El filòleg i professor Jordi Roca i Rovira, que entre 1979 i 1994 va ser director d'aquesta venerable processó –de la qual hi ha

constància documental des de mitjan segle XVII–, autor també d'un merítissim estudi sobre *La dansa de la mort* (1986), traduït a l'anglès l'any 1997, i estudis del món del teatre, era el millor candidat possible per escriure el present llibre, amb amor, rigor i coneixement, i dur a bon port aquesta magna obra, molt ben editada, luxosament dissenyada i dedicada al món de la festa, a inventariar la tradició de la processó de Verges que es representa any rere any durant el Dijous Sant, en un seguici itinerant per la vila en el qual intervenen directament o indirectament i de forma altruista més de cinc-centes persones del poble.

El llibre, que per motius d'espai ressenyem breument, té dues parts. A la primera hi trobem un esplèndid reportatge fotogràfic signat per Tino Soriano i Rafael López-Monné que ens acosta a molts moments brillants d'aquesta escenificació, una «mort caminada», en paraules d'Espriu. A la segona, Roca traça la història de la processó, en comenta el present i n'esbossa un futur que tots esperem que sigui esperançador i brillant. La processó de Verges, com el misteri *assumpcionista* d'Elx, entre d'altres, se sustenta en la participació de centenars de persones que per un motiu o un altre tenen relació amb un espai con-

cret, en aquest cas Verges. Posats a parlar de riscos, les coses es complicarien en cas que un dia, per diversos motius, entre aquests una secularització encara més radical de la nostra societat, la processó perdés el seu suport popular i desinteressat, massa oblidats els darrers vestigis i ritus devocionals cristians. Per això Jordi Roca llança la idea que aquesta escenificació sigui patrimoni de tota la comarca empordanesa, obra plural que admet diverses lectures, que combina litúrgia, teatre, oci, turisme...

Els il·lustrats europeus que a la fi del segle XVIII passaven pel Rosselló camí de la península, en època de Setmana Santa, confessaven generalment que la devoció hispànica barroca que observaven era més externa que interna, que el caire devocional de moltes d'aquestes processons era massa emotiu, que no s'adeia amb altres preocupacions religioses més complexes i profundes que es deixaven de banda. Avui dia ens hauríem de preguntar què en resta d'aquesta religiositat popular, com ha evolucionat, quanta gent segueix aquests tipus de representacions des d'un punt de vista devot, ortodoxament cristià, meditant la intencionalitat dels misteris de la Passió, etc.

La processó és un organisme vivent, que ha sofert alts i baixos a través

NOVETATS

SIAS, Mia [tr.]: *Jardins de parets seques*: Cap de Creus, Côte Vermeille, La Garriga: Recordant Josep Pla. Barcelona: Comanegra, 2007. 118 p.

SANZ i PINYOL, Teresa [dir.]: *Primera Biennal de Fotografia*: Celebrat a Girona, 2007. Girona: Diputació de Girona, 2007. 56 p.

Seminari sobre els Antecedents i Orígens del Cinema: Cinema i teatre: Influències i contagis. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 350 p.

TARDÀ, Jordi [ed.]; GARCIA ARBOS, Salvador [ed.]: *Tintín en el món d'Hergé: Col·lecció Jordi Tardà*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2007. 144 p.

TORRAS i RAHOLA, Josep: *La meua infància i joventut marcades pel franquisme*: Guerra i postguerra a Girona, Cadaqués i Barcelona. Barcelona: Viena, 2007. 160 p.

VALLVERDU i BORRÀS, Marta: *Viatges literaris a la Polinèsia*: Aurora Bertrana, Josep M. de Sagarra. Barcelona: PAM, 2007. 440 p.

VENTURA MONSO, Miquel [dir.]: *Mariage, mar i agents*: Prospecció i balanç de l'estat del litoral de Girona i propostes per a la seva conservació. Begur: Fundació Mar, 2007. 296 p.

VILA, Pep: *Els sentits d'Eros*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 90 p.

VILÀ, Toni [coord.]: *Lengua, interculturalidad e identidad*: Programa de intercambio entre la Universitat de Girona (UdG9) i la Universidad de Chiapas (UNICH) 2006. Girona: Documenta Universitaria, 2007. 230 p.

de la història, que s'adapta als temps canviants. Per això és lògic que els seus responsables n'hagin anat variant els textos, els horaris, l'escenografia, la desfílada dels soldats, la música, la seva mateixa configuració. En un àmbit com el gironí, en el qual aquesta escenificació és àmpliament coneguda i estimada, potser seria ociós tornar a explicar el seu caràcter de celebració didàctica, ja que el teatre i la litúrgia tenien un vessant pedagògic i doctrinal, i també festiu, amb el manteniment d'un vestigi d'arrel medieval, la Dansa de la Mort, que també s'havia representat a Perpinyà, Rupià i la Bisbal, entre altres.

Jordi Roca planteja diverses hipòtesis sobre el futur de la processó de Verges. Posats a demanar, a mi m'agradaria que els membres del Patronat que la regeix, les autoritats locals i culturals del país, fossin molt més ambiciosos, que convertissin Verges, amb una certa periodicitat, en un centre d'estudis de teatre medieval europeu, amb la creació d'un centre d'interpretació de la Passió, arxiu de tradicions, de confraries de la Sang, viacrucis vivents, ritus de Quaresma, del folklore i de la litúrgia cristiana de Setmana Santa, de les danses de la mort, sobre les quals a França hi ha una associació molt activa que

organitza col·loquis i festivals, trobades científiques, intercanvis, etc.

Al meu entendre, el futur de la nostra cultura passa per aquesta internacionalització. Hem de fer tot el possible per donar a conèixer arreu el nostre patrimoni, implicant-nos encara més en la defensa d'aquestes relíquies, saber vendre i valorar totes aquestes manifestacions parateatral i/o litúrgiques, que, amb moltes variants, per les mateixes dates, durant el Dijous o Divendres Sant, s'escenificaven per tot el vell continent. Per què no prenem la iniciativa, tutelem i comuniquem amb més eficàcia la riquesa de tot aquest univers? «Endavant les atxes!».

Pep Vila

Compendi d'una llarga recerca

AULADELL, Marc; GAITX, Jordi; GARCÍA, Verònica; JIMÉNEZ, Àngel; PLAZA, Esther.

Franquisme i repressió a Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra.

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, 2006.

Ja fa una colla d'anys que, de manera sistemàtica i rigorosa, els membres del GREF (Grup de Recerca

de l'Època Franquista) ens ofereixen els resultats de les investigacions que van realitzant sobre diferents aspectes relacionats amb la dictadura franquista en l'àmbit ciutadà i comarcal. Amb una constància i seriositat envejable, han anat organitzant jornades i publicant estudis per avançar en la recuperació de la memòria històrica. La publicació d'aquest llibre col·lectiu ve a ser el compendi general de tota la feina feta fins al moment. No hi ha gaire poblacions al nostre país que tinguin un estudi d'aquesta categoria fet per un equip d'investigadors. És el resultat de molt anys d'investigar els documents escrits i de recollir el testimoni directe dels protagonistes.

Els autors, després de la introducció general, expliquen la configuració local del nou règim franquista i tot seguit exposen en tres capítols el que va passar a Sant Feliu. En primer lloc parlen de l'exili del 1939, després de la repressió directa i, finalment, de la dona com a exponent de la repressió indirecta.

L'exili s'hi tracta a través de les seves diferents etapes: concentració, diàspora, la guerra mundial, Amèrica, la fi de la guerra, el desencís polític i la lenta desaparició de l'exili. En el capítol dedicat a la repressió directa es parla dels camps de concentra-